

1. Referentie

Referentie	Rabau, Y. & Lembrechts, L. (2008). Een onderzoek naar cyberpesten bij jongeren. Perceptie, slachtofferschap & daderschap van drie vormen van cyberpesten. Onuitgegeven onderzoeksrapport, K.U.Leuven, Leuvens Instituut voor Criminologie.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Het onderzoek exploreert de perceptie, het daderschap en het slachtofferschap van jongeren inzake cyberpesten. Er wordt ingegaan op cyberpesten door middel van beelden, namelijk cyberpestgedrag dat het verspreiden van onbewerkte en bewerkte foto's en het maken van vernederende gsmfilmpjes omvat. Het doel van het onderzoek is een beeld te krijgen van de manier waarop jongeren deze vormen van cyberpesten percipiëren, in het bijzonder de ernstgraad en de frequentie van voorkomen in eigen klas; een zicht te krijgen op de prevalentie inzake dader- en slachtofferschap en de achtergrond van slachtoffers en daders te preciseren, in het bijzonder wat de context van de feiten betreft.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Delinquentie, media
Trefwoord(en)	Daderschap, slachtofferschap, mediagebruik

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	
Onderzoeker(s)	Rabau Yannick & Lieve Lembrechts Leuvens Instituut voor Criminologie K.U.Leuven Hooverplein 10 B-3000 Leuven Tel: 016/32.53.00 Fax: 016/32.54.63 linc@law.kuleuven.be www.law.kuleuven.be/linc

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Hoe percipiëren jongeren de 3 vormen van cyberpesten? Wat is de prevalentie van de 3 vormen van cyberpesten? Wat is de achtergrond van de slachtoffers van cyberpesten? Wat is de achtergrond van de daders van cyberpesten?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatief onderzoek met gestandaardiseerde vragenlijst die klassikaal werd afgenomen
Onderzochte groep	456 leerlingen van 16 tot 21 jaar uit de derde graad van het secundair onderwijs werden bevraagd (54% jongens en 46% meisjes). 27,1% kwam bso, 41% uit het tso en 31,9% uit het aso. Van deze leerlingen zat 57,2% in het vijfde jaar, 37,5% in het zesde jaar en 5,3% in het zevende jaar. Meer dan de helft (57,2%) bleek minstens een jaar gedubbeld te hebben in het secundair onderwijs. Een ruime helft (52%) ging graag naar school. Wat de thuissituatie betreft, bleken bij 31,4% van de leerlingen de ouders niet samen te wonen.
Bereik	Lokaal (Leuven)

7. Resultaten

Perceptie van cyberpesten	De meeste jongeren percipiëren cyberpesten door middel van beelden als ernstig. Ze tillen het zwaarst aan het maken van gsmfilmpjes; bijna 88% beschouwt dit als eerder of zeer ernstig. Jongeren zijn wel van mening dat het maken van gsmfilmpjes minder vaak voorkomt dan het versturen van (on)bewerkte foto's. Globaal genomen denken 3 op 4 respondenten dat de bevraagde vormen van cyberpesten zelden of nooit voorvallen in de klas. Verder blijken meisjes elke vorm van cyberpesten door middel van beelden ernstiger te vinden dan jongens.
Prevalentie van cyberpesten	Op het vlak van slachtofferschap, blijkt de meest voorkomende vorm het versturen van onbewerkte foto's te zijn (ooit: 6,8%; sinds 1 september 2007: 2,9%). Bewerkte foto's (ooit: 4,2%; sinds 1 september: 1,3%) en gsmfilmpjes (ooit: 4,2%; sinds 1 september: 1,5%) blijken ongeveer evenveel slachtoffers te tellen. Het aantal leerlingen dat ooit door minstens 1 vorm van cyberpesten door middel van beelden getroffen werd, bedraagt 12,6%; sinds 1 september 2007 werd 4,6% van de bevraagde leerlingen slachtoffer. Wat daderschap betreft, blijkt het maken van gsmfilmpjes op nummer 1 te staan (ooit: 11%; sinds 1 september: 7,7%), op enige afstand gevolgd door het versturen van onbewerkte foto's (ooit: 7,3%; sinds 1 september: 3,1%) en bewerkte foto's (ooit: 5,1%; sinds 1 september: 2,4%). Een groot deel van daders die ooit gsmfilmpjes maakte, deed dit meer dan 3 maal. Het aantal leerlingen dat ooit minstens 1 vorm van cyberpesten pleegde, bedraagt 17,5%. Wat daderschap sinds 1 september betreft, gaat het om 10,5%. Deze bevindingen kunnen nauwelijks met voorgaand onderzoek vergeleken worden. Het is immers zo dat niet alleen specifieke, weinig onderzochte types van cyberpesten werden bevraagd, er werd ook gefocust op een specifieke leeftijdsgroep.
Achtergrond van slachtoffers van cyberpesten	Slachtoffers blijken in minstens 3 op 4 gevallen door een onbekende dader gepest te worden. Twee derde meldt het slachtofferschap, vooral aan vrienden of ouders. Het is zeer opvallend dat minstens 60% (in geval van slachtofferschap van het maken van gsmfilmpjes) tot 75% (in het geval van slachtofferschap van het versturen van onbewerkte foto's) het niet erg vond om slachtoffer te worden. Hoewel de respondenten uitdrukkelijk gevraagd werden om alleen in te gaan op die gevallen die tegen hun zin voorgevallen waren, betekent dit duidelijk nog niet dat slachtoffers er steeds veel moeilijkheden mee hebben. Zo geven 3 op de 4 respondenten ook aan dat ze leerden omgaan met hun slachtofferschap. Verder blijkt ongeveer de helft van de leerlingen iemand te kennen die slachtoffer werd van 1 van de 3 vormen van cyberpesten (voor het maken van gsmfilmpjes ligt dit lager, namelijk op minder dan 38%). Aansluitend bij de literatuur wordt er vastgesteld dat er geen verschil is tussen jongens en meisjes op het vlak van slachtofferschap (jongens en meisjes worden dus even vaak slachtoffer). Tevens blijkt er geen verschil te bestaan tussen leerlingen uit het aso, bso en tso enerzijds en zittenblijvers en niet-zittenblijvers anderzijds. Ook is er geen verschil tussen jongeren van wie de ouders samenwonen en jongeren van wie de ouders apart wonen. Wie vaak van het internet gebruik maakt, blijkt wel significant vaker gefilmd te worden via gsm. Verder blijken vooral leerlingen die niet graag naar school gaan, slachtoffer van gsmfilmpjes en bewerkte foto's te worden.
Achtergrond van de daders van cyberpesten	Daders blijken bij het versturen van (on)bewerkte foto's in de helft van de gevallen alleen en in de andere helft van de gevallen samen te handelen. Het is echter opvallend dat het aantal keren dat jongeren samen handelen, bij het maken van gsmfilmpjes oploopt tot 4 op

	5. De slachtoffers blijken in 80% van de gevallen gekend te zijn, wat aansluit bij de bevindingen uit de literatuur. Verder blijkt 90% van de gevallen ongestraft te blijven. Ongeveer 1 op 3 leerlingen kent een dader van 1 van de bevroagde vormen van cyberpesten. Deze verhouding ligt wat hoger voor het versturen van onbewerkte foto's. Jongens blijken vaker dan meisjes dader te zijn van elk van de bevroagde vormen van cyberpesten. Ook zittenblijvers blijken zich meer dan niet-zittenblijvers met cyberpesten in te laten. Voor het versturen van bewerkte foto's blijken jongeren die niet graag naar school gaan en dagelijks het internet gebruiken vaker dader te zijn. Onbewerkte foto's blijken vaker verstuurd te worden door wie niet graag naar school gaat. Er is geen verschil naar studierichting en naar thuissituatie vastgesteld wat daderschap betreft.
--	--

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/